

Ακαδ. Έτος 2013-14

Διαφοροποίηση της διδασκαλίας 1

Διδάσκουσα: Κατερίνα Δημητριάδου

Στόχοι του μαθήματος

Με την ολοκλήρωση των μαθημάτων, οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να είναι σε θέση ώστε:

- Να αντιλαμβάνονται την έννοια και τις συνιστώσες διαφοροποίησης της διδασκαλίας, καθώς και τη σημασία της για την προώθηση της μάθησης σε ανομοιογενείς τάξεις.
- Να αναγνωρίζουν στρατηγικές που ενδείκνυνται για τη διαφοροποίηση της διδασκαλίας, με στόχο την ενδυνάμωση των μαθητών σε τάξεις μικτής μαθησιακής ετοιμότητας.
- Να σχεδιάζουν, να εφαρμόζουν και να αξιολογούν μεθόδους και στρατηγικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας – συνδέοντας τη θεωρία με την πράξη – προς όφελος όλων των μαθητών της σχολικής τάξης.

Περιεχόμενο του μαθήματος

Οι πρακτικές που θα πρέπει να ακολουθεί ο εκπαιδευτικός προκειμένου να εφαρμόζει διαφορετικές μορφές μάθησης, ρυθμούς διδασκαλίας και βαθμούς πολυπολοκότητας στις εκπαιδευτικές προσεγγίσεις, λαμβάνοντας υπόψη τη μαθησιακή ετοιμότητα, τα στυλ μάθησης, τα ενδιαφέροντα και τις κλίσεις των μαθητών, αλλά και τους πολλαπλούς τύπους νοημοσύνης που διαθέτουν.

Δημιουργία μαθητοκεντρικά οργανωμένου εκπαιδευτικού πλαισίου, έμφαση σε μαθησιακές δραστηριότητες διερευνητικής κυρίως φύσης, διαμορφωτική αξιολόγηση και σύγχρονες διδακτικές μεθόδους (βιωματικές προσεγγίσεις, προσομοιώσεις, παιχνίδια ρόλων, ιδεοθύελλα, βραχύχρονες ομαδοποιήσεις κ.λπ.).

Μελετάται ο τρόπος με τον οποίο οι μέθοδοι αυτές διευκολύνουν τους εκπαιδευτικούς να ενεργοποιήσουν τους "σιωπηλούς" ή τους "αδύνατους" μαθητές και να τους συμπεριλάβουν ως ισότιμους συμμετέχοντες στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Επίσης, αναζητούνται δημιουργικές δραστηριότητες και στρατηγικές που δεν αναπαράγουν προκαθορισμένα πρότυπα σκέψης και συμπεριφοράς, ώστε οι μαθητές να αναπτύσσουν την ταυτότητα και τη δημιουργικότητά τους μέσα από πρωτοβουλίες που συντείνουν στον αυτοκαθορισμό και τη χειραφέτησή τους.

Φόρτος εργασίας φοιτητών

4 ECTS > 4 X 30 >>> **120 ώρες φόρτος εργασίας**

- Διδασκαλία (παρακολούθηση διαλέξεων, παρουσίαση άρθρων/βιβλίων, εργασιών, συζήτηση) 39 ώρες
- Μελέτη άρθρων/βιβλίων, αναζήτηση στο διαδίκτυο, προετοιμασία εργασιών 32 ώρες
- Προετοιμασία για γραπτή εξέταση 46 ώρες
- Γραπτή εξέταση 3 ώρες

Αξιολόγηση του μαθήματος

A) Ομαδικές εργασίες με βάση τους θεματικούς άξονες του μαθήματος. Θα περιλαμβάνουν θεωρητικές αρχές και εφαρμογή ανάλογων παραδειγμάτων σε σχολικές τάξεις ή σε περιβάλλον προσομοίωσης . Θα παρουσιαστούν στο μάθημα από τους ίδιους τους φοιτητές (40% της τελικής βαθμολογίας).

B) Εξετάσεις πάνω στα θέματα των διαλέξεων όπως αναλύθηκαν στο μάθημα. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε παραδείγματα που θα συνδέουν τη θεωρία του μαθήματος με την πράξη της διδασκαλίας (60% της τελικής βαθμολογίας).

Αλλαγή στις πρακτικές των εκπαιδευτικών: ΓΙΑΤΙ?

Αλλαγές
στα ανθρωπογενετικά, ψυχοκινητικά
και κοινωνικο-πολιτισμικά χαρακτηριστικά
του μαθητικού πληθυσμού

**Ανάγκη αναθεώρησης της
διδακτικής πράξης**

Παράγοντες διαχείρισης της μικτής τάξης

- Θετικό κλίμα
- Διευθέτηση του χώρου
- Ανάπτυξη προσδοκιών
- Ανάπτυξη κινήτρων μάθησης
- Αξιοποίηση πολλαπλής νοημοσύνης
- Σαφής καθορισμός διδακτικών στόχων
- Ποικίλες νοηματοδοτήσεις στους κώδικες επικοινωνίας
- Κινητοποίηση **όλων** των μαθητών να μιλήσουν

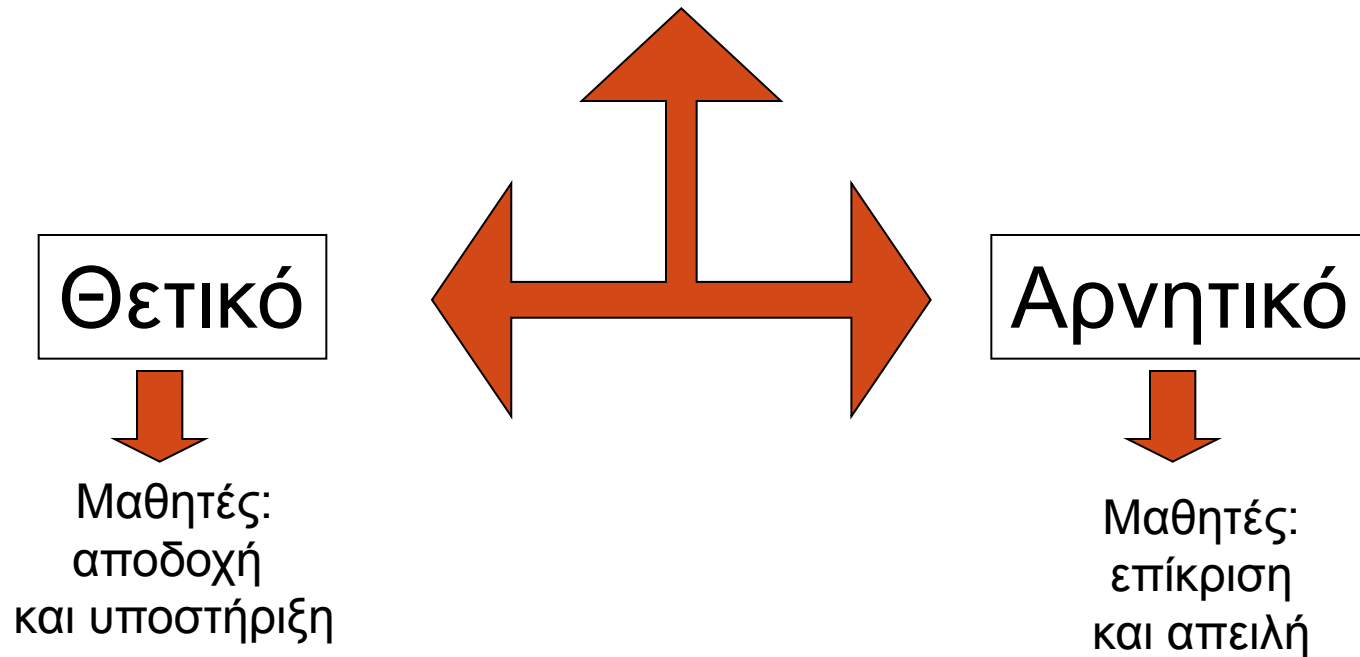
Χαρακτηριστικά Διαφοροποιημένης Παιδαγωγικής

1. Υπόψη η διαφορετικότητα των ατόμων
2. Εξατομικευμένα σχέδια μάθησης – (πιθανόν) ίδιοι διδακτικοί στόχοι
3. Αυξημένος χρόνος προετοιμασίας από τον εκπαιδευτικό
4. Ποικιλία σε περιστάσεις, εργαλεία και εργασίες
5. Κάθε μαθητής δουλεύει σε ό,τι του ταιριάζει
6. Παραλλαγές στα πλαίσια των εργασιών, τις μεθόδους, τα εργαλεία ή/και τα περιεχόμενα

Αρχές Διαφοροποιημένης Παιδαγωγικής

1. Κάθε μαθητής θα πρέπει να θεωρείται **όπως πραγματικά είναι**
2. Ο μαθητής είναι αυτός που θα πρέπει να συγκροτήσει τη **δική του γνώση**
3. Κάθε διαφοροποιημένη παιδαγωγική δεν μπορεί να αποκοπεί από την παιδαγωγική που στοχεύει στην **αυτονομία του μαθητή**.

Ψυχολογικό κλίμα της τάξης

Μάθηση είναι...

η στιγμιαία και μοναδική
κατασκευή του νοήματος
που επηρεάζεται από την προηγούμενη γνώση
αλλά και

από συναισθηματικούς
και κοινωνικο-πολιτισμικούς
παράγοντες

Από τι εξαρτάται η μάθηση;

- Τις κοινωνικο-πολιτισμικές μας ρίζες
- Την προσωπική μας ιστορία
- Την ψυχο-συναισθηματική μας διάσταση
- Τα κίνητρα της στιγμής
και τα προσωπικά μας σχέδια
- Τις αξίες μας
- Την αυτοεικόνα μας

Lev Vygotsky:

Καμιά **έννοια** δεν αποκτάται
και δεν λειτουργεί μεμονωμένα,
παρά μόνο σε **διαδικασίες**
που έχουν να επιτελέσουν έναν ρόλο:

- επικοινωνίας
- σημειοδότησης ή
- επίλυσης προβλήματος

Διδακτικός στόχος: να αναδυθούν

**ΟΙ
νοητικές
αναπαραστάσεις
των μαθητών**

Τι είναι οι νοητικές αναπαραστάσεις?

Είναι ο προσωπικός τρόπος με τον οποίο ένα άτομο κινητοποιεί τις γνώσεις του όταν βρίσκεται απέναντι σε ένα πρόβλημα:

...ανασυντάσσει την πραγματικότητα που αντιμετωπίζει...

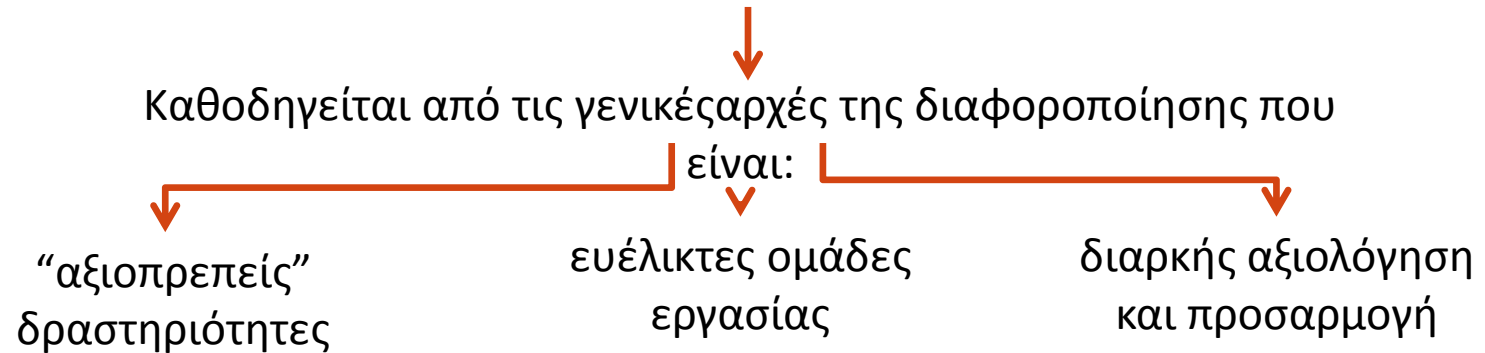
...της προσδίδει μια συγκεκριμένη σημασία...

ΑΡΑ:

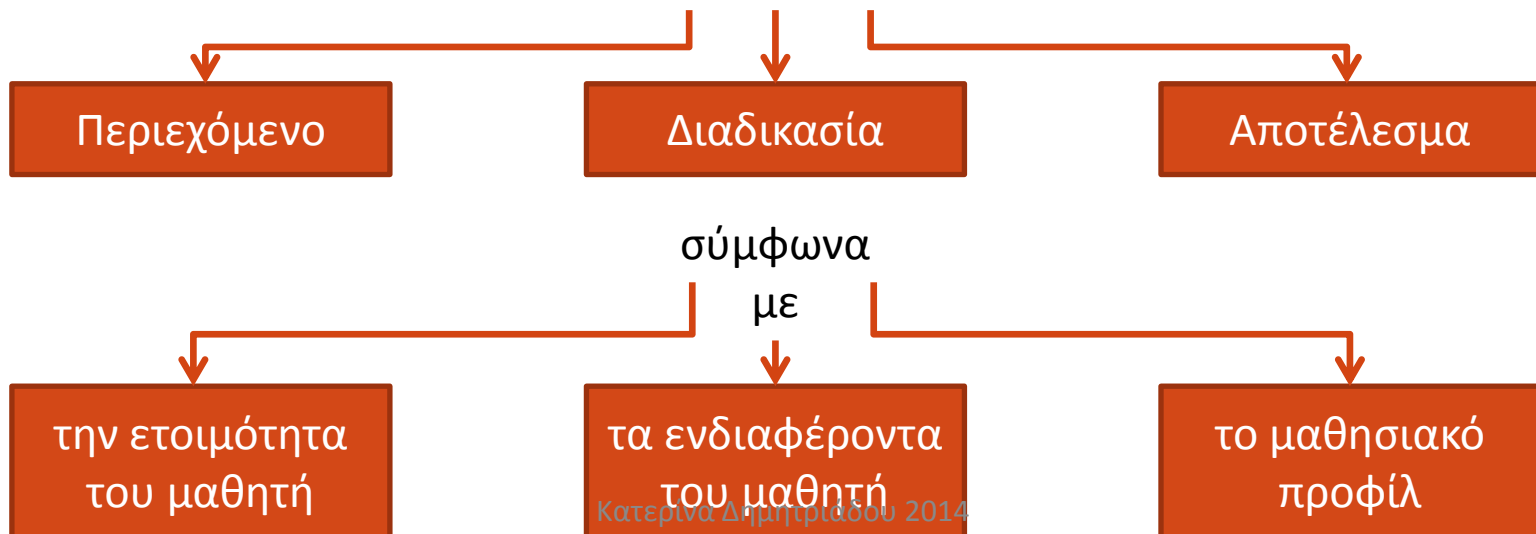
→ εικόνες του κόσμου με προσωπικό νόημα.

Διαφοροποίηση της διδασκαλίας

Είναι η ανταπόκριση του εκπαιδευτικού στις ανάγκες των εκπαιδευομένων

Οι εκπαιδευτικοί διαφοροποιούν:

Εσωτερική διαφοροποίηση

Αναφέρεται στη δημιουργία **διαφορετικών δρόμων** μέσα από τους οποίους μαθητές με διαφορετικές ικανότητες, ενδιαφέροντα και μαθησιακές ανάγκες κατακτούν τη γνώση νέων εννοιών ως μέρος της καθημερινής μαθησιακής διαδικασίας.

Επιτρέπει στους μαθητές να αναλάβουν την **ευθύνη** της μάθησής τους και προσφέρει ευκαιρίες για συνεργατική μάθηση και διδασκαλία.

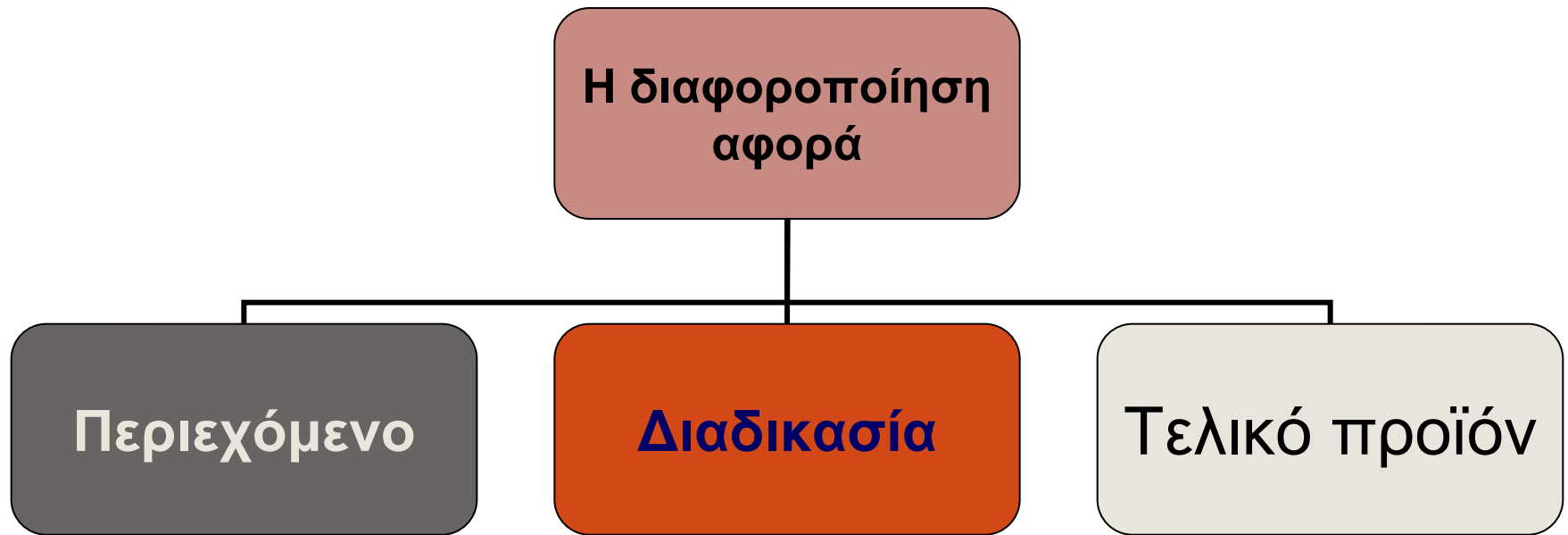
Βασικά χαρακτηριστικά της Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας

- Η διδασκαλία διαφοροποιείται **πριν** οι μαθητές αποτύχουν
- Η διαφοροποίηση αποτελεί **οργανικό** και **μόνιμο** στοιχείο και όχι στάδιο της διδασκαλίας
- Στηρίζεται στη λεπτομερή, συνολική και διαρκή **αξιολόγηση**
- Αξιοποιεί την **ευέλικτη ομαδοποίηση**
- Είναι **συμμετοχική/ενεργητική, μαθητοκεντρική** και **ποιοτική**

Γιατί κρίνεται απαραίτητη η Διαφοροποιημένη Διδασκαλία ;

- Επειδή η έννοια «μέσος μαθητής» είναι ανύπαρκτη
- Επειδή οι μαθητές διαφέρουν μεταξύ τους ως προς πολλές διαστάσεις
- Επειδή η αδιαφοροποίητη διδασκαλία αποκλείει από τη μάθηση πολλούς μαθητές

Ως προς τη διδακτέα ύλη:

Ως προς το μαθητικό πληθυσμό:

Η διαφοροποίηση
παίρνει υπόψη:

Μαθησιακή
ετοιμότητα

Ενδιαφέρον

Μαθησιακές
προτιμήσεις

Παράδειγμα: το ποίημα του Γ. Ρίτσου
«Το κυκλάμινο»

Επεξεργασία του κειμένου από διαφορετικές ομάδες μαθητών:

- A. Περιεχόμενο (νόημα, επεξεργασία τίτλου, συμπαραδηλώσεις, λεξιλόγιο)
- B. Εικόνες — ήχοι – λεζάντες (δημιουργική σκέψη)
- Γ. Παιχνίδι ρόλων
- Δ. Παραλλαγές – παράλληλα κείμενα (από διαφορετική πολιτισμική προέλευση)

Σχεδιασμός Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας

1. Γνωρίζω τους μαθητές μου (επίπεδο, ενδιαφέροντα, μαθησιακό προφίλ)
2. Ετοιμάζω το διδακτικό μου οπλοστάσιο (διερευνητική μάθηση, συνεργατική μάθηση, στρατηγικές κ.λπ.) www.teach-nology.com
3. Οργανώνω εναλλακτικές διδακτικές δραστηριότητες
4. Προσδιορίζω τρόπους αξιολόγησης της προόδου των μαθητών

Στρατηγικές ανάδειξης
των νοητικών παραστάσεων των μαθητών

- Κάνουμε τους μαθητές να σκέφτονται με βάση την άρνηση
- Τους τοποθετούμε μπροστά σε γεγονότα ή δηλώσεις φαινομενικά αντιφατικές και τους προκαλούμε να αναπτύξουν συζήτηση
- Τους βάζουμε να παίξουν παιχνίδια ρόλων
- Τους βάζουμε να τοποθετηθούν σε σχέση με παλιές ή σύγχρονες πεποιθήσεις

2 ορισμοί της διδασκαλίας

Νεωτερική αντίληψη:

Διδασκαλία = η συστηματική και μεθοδευμένη δραστηριότητα κατά την οποία ο εκπαιδευτικός λειτουργεί σύμφωνα με προκαθορισμένους σκοπούς και περιεχόμενα και με τη χρήση εργαλείων και τεχνικών προσπαθεί να επηρεάσει κοινωνικά, ψυχολογικά, νοητικά και πολιτισμικά το μαθητή σε συγκεκριμένη κατεύθυνση.

Μετανεωτερική αντίληψη:

Διδασκαλία = ένα επικοινωνιακό γεγονός, όπου εκπαιδευτικοί και μαθητές επιχειρούν να οργανώσουν και να διεξαγάγουν διαδικασίες που έχουν στόχο την απόκτηση, τροποποίηση και αποδόμηση αντιλήψεων, στάσεων και πρακτικών μέσα στην κοινωνική πραγματικότητα, σε ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον που επιτρέπει τη συμμετοχή, την επιλογή και την απόφαση.

Η γνωστική βάση της διδασκαλίας

- ✓ Γνώση περιεχομένου (subject knowledge)
- ✓ Γενική παιδαγωγική γνώση
- ✓ Γνώση του προγράμματος (curriculum)
- ✓ Γνώση των μαθητών και των χαρακτηριστικών τους
- ✓ Γνώση του παιδαγωγικού πλαισίου (educational context)
- ✓ Γνώση των παιδαγωγικών στόχων, σκοπών και αξιών, καθώς και του φιλοσοφικού και ιστορικού πλαισίου

(Shulman, 1987)

Σημεία αιχμής

- Η οργάνωση και διαχείριση του χρόνου
- Ο σχεδιασμός του μαθησιακού περιβάλλοντος
- Η προετοιμασία των μαθητών
- Η συνδιαλλαγή με το εκπαιδευτικό σύστημα
- Η βαθμολόγηση
- Η μετάβαση από δραστηριότητα σε δραστηριότητα

Παιδαγωγικά ερείσματα
για τη διαφοροποίηση
της διδασκαλίας

Γνωστική πολλαπλότητα
των μαθητών

```
graph TD; A[Γνωστική πολλαπλότητα των μαθητών] --> B[μαθησιακά στυλ (learning styles)]; A --> C[πολλαπλοί τύποι νοημοσύνης (multiple intelligences)];
```

μαθησιακά στυλ
(learning styles)

πολλαπλοί
τύποι νοημοσύνης
(multiple intelligences)

Οι διαστάσεις του στυλ μάθησης (learning styles)

γνωστική

σε σχέση με

τη γνωστική
συνθετικότητα

τον
αντιληπτικό
τρόπο

το χρόνο
αντίληψης

οπτικός

κιναισθητικός

ακουστικός

την εξάρτηση
από το πεδίο

συναισθηματική

σε σχέση με

τη δομή
του πεδίου
μάθησης

την επιμονή

τις αιτίες
της συμπεριφοράς

«φυσική»

σε σχέση με

το χρόνο
της μέρας

τα στοιχεία
του περ/ντος

τη θέση/
κίνηση
του μαθητή

Πολλαπλοί τύποι νοημοσύνης

- ✓ Λογικο-μαθηματική
- ✓ Γλωσσική
- ✓ Μουσική
- ✓ Νοημοσύνη του χώρου
- ✓ Οπτική
- ✓ Κιναισθητική – σωματική
- ✓ Διαπροσωπική
- ✓ Ενδοπροσωπική
- ✓ Φυσιογνωστική-οικολογική

MULTIPLE INTELLIGENCES

THEORY BY HOWARD GARDNER
GRAPHIC BY MARK R. KASER
ALL RIGHTS RESERVED

Ζητούμενο:

Ευέλικτες μορφές διδασκαλίας

Χαρακτηριστικά της ευέλικτης διδασκαλίας

- Εκτεταμένοι διάλογοι
- Διαπροσωπικές σχέσεις
- Ποικίλα ερεθίσματα
- Πολλές επιλογές
- Μειωμένη επτοπτεία
- Επίδειξη φροντίδας και προσοχής
- Αποφασίζουν οι μαθητές
- Λιγότερες εντολές, περισσότερες εκφράσεις αποδοχής

(Έρευνα Resnick, 1972)

2. Χρήση στρατηγικών για τη διαφοροποίηση της διδασκαλίας.

Για ποιο σκοπό;

Στρατηγικές Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας

- Διαφοροποιώ τη διδασκαλία ανάλογα με το ατομικό επίπεδο δυσκολίας που μπορεί να χειρισθεί ο μαθητής
- Διατυπώνω ερωτήσεις διαφόρων επιπέδων δυσκολίας
- Χρησιμοποιώ το «συμπιεσμένο» αναλυτικό πρόγραμμα για μαθητές με υψηλές ικανότητες
- Χρησιμοποιώ σειρές δραστηριοτήτων αυξανόμενης δυσκολίας για κάθε έννοια ή δεξιότητα
- Διαφοροποιώ την ταχύτητα με την οποία κινούνται οι μαθητές στο αναλυτικό πρόγραμμα
- Αξιοποιώ την ευέλικτη ομαδοποίηση

Βήματα για τη Διαφοροποιημένη Διδασκαλία

1. Προσδιορίζω με ακρίβεια τις βασικές ιδέες/έννοιες που θέλω να κατανοήσουν οι μαθητές
2. Αποφασίζω αν οι μαθητές έχουν το υπόβαθρο για να ανταποκριθούν
3. Αξιολογώ τους μαθητές ως προς: ετοιμότητα, ενδιαφέροντα, μαθησιακό προφίλ
4. Δημιουργώ μια δραστηριότητα που εστιάζει στη βασική ιδέα
5. Προσαρμόζω την παραπάνω δραστηριότητα σε ποικίλα επίπεδα δυσκολίας
6. Ετοιμάζω αξιολόγηση για κάθε επίπεδο μάθησης

Ανάπτυξη εσωτερικών κινήτρων

1. Προσαρμογή στα ενδιαφέροντα των παιδιών
2. Στοιχεία νέα/ποικίλα (σε μορφή, περιεχόμενο, μέσα κ.λπ.)
3. Ευκαιρίες επιλογών
4. Ευκαιρίες για ενεργό απόκριση των μαθητών
5. Μαθητές > ολοκληρωμένα σχέδια εργασίας.
6. Παιγνιώδη χαρακτηριστικά σε ασκήσεις, όπου είναι δυνατό
7. Ευκαιρίες για αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών

(Kougl 1997: 179-180)

Σύγχρονες μεθοδολογικές προσεγγίσεις

1. Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία
2. Σχέδιο συνεργατικής έρευνας (project)
3. Διαθεματική προσέγγιση
4. Ερευνητική-ανακαλυπτική μέθοδος
5. Παιχνίδι ρόλων – δραματοποίηση
6. Προσομοίωση
7. Μάθηση από παρουσιάσεις
8. Βραχύχρονες ομαδοποιήσεις
9. Βιωματική μάθηση
10. Διδασκαλία με τη χρήση NT
11. Διδασκαλία επικεντρωμένη στη δημιουργική σκέψη: Synectics
12. Καταιγισμός ιδεών (ιδεοθύελλα) (brain storming)
13. Διδακτική αξιοποίηση της εικόνας

Παιδαγωγικοί και διδακτικοί χειρισμοί (I)

- Διατύπωση των στόχων του μαθήματος στους μαθητές
- Έμφαση σε συνεργατικούς και όχι σε ατομικούς ή ανταγωνιστικούς στόχους
- Εταιρική εργασία (οι μαθητές ανά δύο)
- Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία (οι μαθητές σε ομάδες;)
- Εργασία των μαθητών σε κύκλο, σε πέταλο ή σε δύο κύκλους
- Συλλογική μορφή διδασκαλίας (συγχρόνως δύο ή περισσότεροι εκπαιδευτικοί)
- Έκφραση θετικών προσδοκιών για τη συμπεριφορά και την επίδοση των μαθητών

Παιδαγωγικοί και διδακτικοί χειρισμοί (II)

- Ανατροφοδότηση των μαθητών για τη δουλειά τους (έπαινος, επιβράβευση, προσωπική κριτική)
- Διδασκαλία γνωστικών αντικειμένων βάσει προοδευτικά αυξανόμενης δυσκολίας
- Δημιουργία πολλών ευκαιριών για απόκριση και θέση ερωτήσεων από τους μαθητές
- Υιοθέτηση παιδοκεντρικής (και όχι θεματοκεντρικής) προσέγγισης στη διδασκαλία
- Εισαγωγή παιγνιωδών χαρακτηριστικών σε ασκήσεις του μαθήματος
- Δημιουργία και αξιοποίηση χιουμοριστικών περιστάσεων
- Αξιοποίηση εικόνων, σχημάτων, διαγραμμάτων, κόμικς κ.λπ.

Παιδαγωγικοί και διδακτικοί χειρισμοί (III)

- Δημιουργία ευκαιριών για επίλυση προβληματικών καταστάσεων από τους μαθητές
- Ανάπτυξη σχεδίων συνεργατικής έρευνας (projects)
- Συμμετοχή των παιδιών σε παιχνίδια ρόλων, προσομοιώσεις, ιστορίες με ανοιχτό τέλος
- Δημιουργία περιστάσεων βιωματικής μάθησης
- Ανάπτυξη ποικίλων τύπων νοημοσύνης (οπτικής, χωρικής, συναισθηματικής, κοινωνικής κ.λπ.)
- Διαθεματική προσέγγιση στη διδασκαλία

Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία (1/2)

Χαρακτηριστικά:

- Μικρός αριθμός μαθητών με εύκολη αλληλεπίδραση μεταξύ τους.
- Αμοιβαία αλληλοεξαρτώμενοι στόχοι.
- Αμοιβαία κατανοητές κοινές διαδικασίες.
- Ατομική ευθύνη και υπευθυνότητα.
- Αίσθηση συνεργασίας μεταξύ των μελών.

Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία (2/2)

Ερωτήματα που θέτει στον εαυτό του ο εκπαιδευτικός:

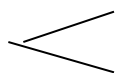
- Στόχοι: *Ποιος είναι ο σκοπός που θέτω;*
- Διαδικασίες: *Πώς πρέπει να δομηθεί η εργασία;*
- Χρονικό πλαίσιο: *Πώς θα πρέπει να δομηθεί ο χρόνος;*
- Σύνθεση ομάδων: *Ποιους θα βάλω σε κάθε ομάδα;*
- Φυσική διευθέτηση: *Πού θέλω να εργαστεί η ομάδα;*
- Νόρμες: *Ποιους κανόνες χρειαζόμαστε;*
- Ρόλοι: *Τι λειτουργίες χρειαζόμαστε;*
- Λήψη αποφάσεων: *Πώς θα πρέπει να λαμβάνονται οι αποφάσεις από τα μέλη των ομάδων;*
- Αποτέλεσμα: *Τι θέλω να προκύψει από αυτήν την εργασία;*

Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία (3/3)

Τύποι ομαδικής εργασίας:

- I. Συζήτηση προσανατολισμένη στη μάθηση
- II. Ομαδική έρευνα
- III. Επίλυση προβλημάτων
- IV. Παίξιμο ρόλων
- V. Παιχνίδι
- VI. Προσομοίωση
- VII. Βραχύχρονες ομάδες
- VIII. Ανοικτή συνομιλία με ακροατές

Διευθέτηση επίπλων στην αίθουσα

Βάση: επιδιωκόμενοι στόχοι μάθησης
επιδιωκόμενοι στόχοι επικοινωνίας

1. Σε σειρές:
 - αλληλεπίδραση μαθητή-μαθητή (-)
 - αλληλεπίδραση δασκάλου-μαθητή (+)
 - ατομική εργασία (+)
 - όλοι παρακολουθούν μια μοναδική πηγή
2. Σε ομάδες:
 - αλληλεπίδραση μαθητή-μαθητή (+)
 - αλληλεπίδραση δασκάλου-μαθητή (-)
 - ομαδική εργασία
3. Σε πέταλο:
 - αλληλεπίδραση μαθητή-μαθητή (+)
 - κάποιος παίζει κεντρικό, κατευθυντικό ρόλο
4. Σε κύκλο:
 - αλληλεπίδραση μαθητή-μαθητή (+)
 - είσοδος του δασκάλου στη διαδικασία (-)
 - διασφάλιση ίσης συμμετοχής (+)
5. Σε δύο κύκλους: “fish bowl effect” - συζήτηση στον έσω κύκλο

Λειτουργικές φάσεις της εργασίας σε ομάδες

1. Εισαγωγή:

- ✓ Εστιασμός στο θέμα
- ✓ Σκοπός
- ✓ Δημιουργία κινήτρων
- ✓ Διαδικασία

2. **Κύριο σώμα:** παρακολούθηση της ομάδας, καθοδήγηση, επίλυση αποριών, ενθάρρυνση, διαχείριση χρόνου κ.λπ.

3. **Συμπεράσματα:** περίληψη, στοχαστική ερμηνεία των αποτελεσμάτων, συνδέσεις, προεκτάσεις.

Συνοψίζοντας:

Διαφοροποίηση της διδασκαλίας

**«Κριτική στροφή»
του εκπαιδευτικού έργου**

Διόρθωση...

**Κριτική σκέψη
Επικοινωνία
Αλληλεγγύη
Συνεργατικότητα
Ανατροφοδότηση**

Συμπεράσματα για τη Διαφοροποιημένη Διδασκαλία:

1. Η ΔΔ **δεν** ταυτίζεται με την εξατομικευμένη διδασκαλία
2. Η ΔΔ **δεν** σημαίνει εργασία σε σταθερά 3-4 επίπεδα δυσκολίας
3. Η ΔΔ **δεν** σημαίνει ευκολότερες ερωτήσεις ή λιγότερες ασκήσεις στο μάθημα
4. Η ΔΔ **δεν** συνεπάγεται χαοτικό/άναρχο περιβάλλον μάθησης
5. Η δόμηση της ΔΔ βασίζεται στην αξιοποίηση των **διαδικασιών αξιολόγησης**